มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

การกำหนดและรับรองความรู้ความสามารถ หรือสมรรถนะของบุคคล ของกลุ่มอาชีพการเดินเรือของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลโดยกรมเจ้าท่า ในข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือ พ.ศ. 2557 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 279 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 ข้อบังคับกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการบนเรือในเรื่องการแบ่งระดับความรู้ วิธีการสอบความรู้ หลักสูตร คุณสมบัติ ของผู้สมัครสอบ ค่าธรรมเนียมในการสอบ การออกประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถ และรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการบนเรือสำหรับเรือเดินทะเลเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานการฝึกอบรม การออกประกาศนียบัตร และการเข้ายามสำหรับคนประจำเรือ ค.ศ.2010 (International Convention on Standard of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers 2010, as amended STCW) และรองรับตามข้อกำหนดของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ.2006 (Maritime Labor Convention 2006, MLC 2006) ซึ่งข้อกำหนดนี้ได้มีการกำหนดมาตรฐาน (Quality Standard) เกี่ยวกับการสอบและการประเมินความรู้ การรับรองสถานศึกษาฝึกอบรม การรับรองหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรม การเรียนการสอน การตรวจติดตามมาตรฐานการเรียนการสอน การออกใบรับรองการปฏิบัติงานในทะเล การออกและการต่ออายุประกาศนียบัตร และการออกประกาศนียบัตรสุขภาพ เพื่อบังคับใช้กับผู้มีอาชีพนายช่างกลเรือ

การกำหนดมาตรฐานของเรือประมงรวมถึงผู้มีอาชีพช่างกลเรือให้มีความพร้อมที่จะออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำ โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงและการเดินเรือ จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการทำประมงของไทย ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดเงื่อนไขที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอื่นๆ สามารถนำไปใช้ในการกล่าวหาและจับกุมอย่างไม่เป็นธรรมได้อีกต่อไป นอกจากนี้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นยังทำให้สามารถควบคุมคุณภาพแรงงานบนเรือประมงให้สามารถเข้าใจถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงและการเดินเรือในเบื้องต้นได้ เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันและต่อสู้ทางกฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอื่นๆ ในกรณีที่เกิดปัญหาในอนาคต

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่1/2567

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1. การปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ
2. ปรับแก้ไขยุบรวมสาขาทั้ง 3 สาขา จากเดิม สาขาเครื่องกลเรือ สาขาเครื่องมือประมง และสาขาเดินเรือประมง ปรับเป็น สาขาเรือประมง
3. การปรับอาชีพ
   3.1 ปรับยกเลิกอาชีพช่างกลเรือ ระดับ 1 – 3
   3.2 ปรับยกเลิกอาชีพนักวิทยุสื่อสาร ระดับ 3 - 4
   3.3 ปรับยุบ อาชีพนักประมงอวนลาก อาชีพนักประมงอวนล้อมจับ อาชีพนักประมงอวนครอบ และ อาชีพนักประมงอวนลอย โดยนำหน่วยสมรรถนะไปรวมอยู่ในอาชีพลูกเรือประมง
   3.4 อาชีพอาชีพนักเดินเรือประมง ปรับเป็น อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง
4. การปรับระดับคุณวุฒิวิชาชีพ
   4.1 อาชีพต้นกลเรือประมง ระดับ 3 - 5 ปรับเป็น ระดับ 4 – 5
   4.2 อาชีพรองต้นกลเรือประมง ระดับ 2 – 4 ปรับเป็น ระดับ 3 – 4
   4.3 อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 2 – 4 ปรับเป็น ระดับ 3 – 4
   4.4 อาชีพคนครัว ระดับ 1 – 3 ปรับเป็น ระดับ 3

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพการเดินเรือ

สาขาเรือประมง

อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 3

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	**เนื้อหา**
FH504	ปฏิบัติงานลูกเรือประมงขั้นพื้นฐาน Perform basic fishing crew work.
FH505	ใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือเพื่อบังคับทิศทางเรือ
FH605	ขนย้ายสัตว์น้ำที่หามาได้
FH801	ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 3

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

บุคคลที่มีคุณลักษณะของผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในอาชีพลูกเรือประมง ระดับ 3 จะมีความรู้ความสามารถพื้นฐานลูกเรือประมง ใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือเพื่อบังคับทิศทางเรือ บำรุงรักษาส่วนต่าง ๆ ของเรือประมง ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง ระดับ 3 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

คุณสมบัติผู้เข้ารับการประเมินสู่คุณวุฒิวิชาชีพ

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. ผู้ที่มีหนังสือคนประจำเรือที่ออกให้โดยกรมเจ้าท่า และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 3 เดือน
3. มีวุฒิการศึกษาอย่างน้อยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ

เกณฑ์การประเมิน : ผ่านการประเมินและได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 3 ตามหน่วยสมรรถนะอาชีพทุกหน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

กลุ่มอาชีพลูกเรือประมง กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่สนใจในอาชีพ กลุ่มผู้ประกอบการประมง

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

FH504 ปฏิบัติงานลูกเรือประมงขั้นพื้นฐาน Perform basic fishing crew work.

FH505 ใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือเพื่อบังคับทิศทางเรือ

FH605 ขนย้ายสัตว์น้ำที่หามาได้

FH801 ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนาบุคลากรทางด้านเครื่องกลเรือประมงให้มีความมั่นคงต่อธุรกิจประมงพาณิชย์ขอประเทศพร้อมก้าวสู่ระดับสากล	FH	พัฒนาบุคลากรทางด้านเครื่องกลเรือประมงให้ปฏิบัติงานควบคุมเครื่องยนต์บนเรือประมง	FH5	เดินเรือตามตามกฎการบังคับเรือ
			FH6	ใช้เครื่องมือประมง เก็บรักษาและดูแลสัตว์น้ำภายหลังการจับ
			FH8	ควบคุมเรือและลูกเรือประมงตามกฎข้อบังคับและเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**
FH5	เดินเรือตามตามกฎการบังคับเรือ	FH504	ปฏิบัติงานลูกเรือประมงขั้นพื้นฐาน Perform basic fishing crew work.	FH504 01	ใช้เชือก ลวด และรอก
				FH504 02	ใช้สมอเรือเพื่อการจอดเรือ
				FH504 03	บำรุงรักษาอุปกรณ์บนดาดฟ้าเรือ
				FH504 04	บำรุงรักษาตัวเรือ
		FH505	ใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือเพื่อบังคับทิศทางเรือ	FH505 01	เตรียมความพร้อมก่อนออกเรือ
				FH505 02	บังคับใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือ
FH6	ใช้เครื่องมือประมง เก็บรักษาและดูแลสัตว์น้ำภายหลังการจับ	FH605	ขนย้ายสัตว์น้ำที่หามาได้	FH605 01	ขนย้ายสัตว์น้ำภายในเรือ
				FH605 02	ขนย้ายสัตว์น้ำออกจากเรือ
FH8	ควบคุมเรือและลูกเรือประมงตามกฎข้อบังคับและเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน	FH801	ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง	FH801 01	ปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือ
				FH801 02	ปฏิบัติการช่วยเหลือลูกเรือจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH504

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ปฏิบัติงานลูกเรือประมงขั้นพื้นฐาน Perform basic fishing crew work.

3. ทบทวนครั้งที่ N/A / N/A

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO
3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ชำนาญงาน) นักเดินเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ
6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง
ทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก
6223 ไต้ก๋งเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต๋เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้จะมีสามารถบำรุงรักษาตัวเรือและอุปกรณ์บนดาดฟ้าเรือ และบำรุงรักษาเครื่องมือประมงให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง อุตสาหกรรมการเดินเรือประมงพาณิชย์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน ปี พ.ศ. 2522
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการสอบความรู้ผู้ปฏิบัติการบนเรือ ฝ่ายเดินเรือ พ.ศ. 2557

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50401 ใช้เชือก ลวด และรอก	1.1 ปฏิบัติการใช้เชือก ลวด และรอก 1.2 รับ-ส่งเชือก ต่งเชือก ขณะเรือเข้า-ออกจากที่ จอดเรือ 1.3 ใช้ทุ่นกันกระแทกขณะจอดเทียบเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
FH50402 ใช้สมอเรือเพื่อการจอดเรือ	2.1 รู้ศัพท์และเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของสมอ 2.2 บ่งบอกลักษณะของพื้นที่ที่ใช้จอดทอดสมอเรือ 2.3 ปฏิบัติการหย่อนสมอเรือและเก็บสมอเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
FH50403 บำรุงรักษาอุปกรณ์บนดาดฟ้าเรือ	3.1 จำแนกและรู้จักอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์บนดาดฟ้าเรือ 3.2 บำรุงรักษาเชือกในการยึดเรือ และเข้า-ออก เทียบได้ 3.3 บำรุงรักษากว้านเชือก กว้านสมอ 3.4 บำรุงรักษาอุปกรณ์ในการผูกยึดเรือได้	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50404 บำรุงรักษาตัวเรือ	4.1 ประเมินการสึกกร่อนของตัวเรือและวิธีการป้องกันได้ 4.2 เลือกใช้อุปกรณ์และซ่อมแซมตัวเรือให้เหมาะสมและปลอดภัย	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า
- มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 3 เดือน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะการผูกเงื่อนเชือก
- ทักษะในการซักหย่อนรอก
- ทักษะทางด้านความปลอดภัย
- ทักษะการใช้ศัพท์และเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของสมอ ที่ใช้ในการปฏิบัติการสมอเรือ
- ทักษะการมีมนุษย์สัมพันธ์กับผู้อื่น

(ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้ในการบ่งบอกลักษณะของพื้นที่ ที่ใช้จอดทอดสมอเรือ
- ความรู้เกี่ยวกับเข้ายามเรือจอดทอดสมอ
- ความรู้เกี่ยวกับใช้กว้านสมอเรือในการหย่อนและเก็บสมอเรือ
- ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้เชือก ลวด รอกในการเข้าอู่เรือ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือรับรองการทำงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- หลักฐานวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน
- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน
- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน
- สอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ควบคุม บังคับและขับเรือประมงโดยใช้เครื่องยนต์ในทะเลบริเวณใกล้ชายฝั่งและนอกชายฝั่ง บังคับ ขับเรือประมง เข้า - ออก เทียบท่าเรือ ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน

(ก) คำแนะนำ

หลักการเดินเรือในในทะเลและบริเวณใกล้ชายฝั่ง ให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ปี พ.ศ. 2456

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

สภาวการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น หมอกลงจัด ฝนตกหนัก คลื่นลมแรง หรือ พายุ เป็นต้น ที่ทำให้เรือตกอยู่ในสภาวการณ์ที่ยากลำบากเพราะภัยธรรมชาติ

การบำรุงรักษาเรือ หมายถึง การดูแลรักษาให้เรือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา เช่น การขัดเรือ การทาสีเรือ การซ่อมแซมเรือ การอัดจารบีรอก ลวด ให้คงสภาพการทำงานยาวนาน

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสาธิตการปฏิบัติงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH505

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือเพื่อบังคับทิศทางเรือ

3. ทบทวนครั้งที่ N/A / N/A

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO
3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ชำนาญงาน) นักเดินเรือ
(ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ
6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง
ทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก
6223 ไต้ก๋งเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต๋เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้จะมีสามารถในการเตรียมความพร้อมก่อนออกเรือ
ควบคุมการใช้เครื่องยนต์เรือบังคับใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือปฏิบัติการเดินเรือและหลบหลีก บังคับและขับเรือเรือยนต์เร็ว เข้า-ออก ท่าจอดเรือ ในทุกสภาวการณ์

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง อุตสาหกรรมการเดินเรือประมงพาณิชย์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน ปี พ.ศ. 2522
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการสอบความรู้ผู้ปฏิบัติการบนเรือ ฝ่ายเดินเรือ พ.ศ. 2557
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ

และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือเพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. 2561

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50501 เตรียมความพร้อมก่อนออกเรือ	1.1 เตรียมความพร้อมของเรือด้านอุปกรณ์ช่วยชีวิตและความปลอดภัย 1.2 เตรียมความพร้อมของตัวเรือและของใช้ในเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
FH50502 บังคับใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือ	2.1 บังคับใช้เครื่องถือท้ายและหางเสือได้ทุกสภาวการณ์ 2.2 บังคับเพื่อการเข้าเทียบ- ออกจากเทียบท่าจอดเรือและร่องน้ำทางเดินเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า
- มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 3 เดือน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะการผูกเงื่อนเชือก
- ทักษะในการปฏิบัติการแทงเชือก ลวด
- ทักษะในการผสมสีและทาสีเรือ
- ทักษะในการชักหย่อนรอก
- ทักษะในการบำรุงรักษาตัวเรือ และส่วนต่าง ๆ ของเรือ รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ บนเรือ
- ทักษะการใช้ศัพท์และเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของสมอที่ใช้ในการปฏิบัติการสมอเรือ
- ทักษะการมีมนุษย์สัมพันธ์กับผู้อื่น

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้ในการบ่งบอกลักษณะของพื้นที่ ที่ใช้จอดทอดสมอเรือ
- ความรู้เกี่ยวกับเข้ายามเรือจอดทอดสมอ
- ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างตัวเรือ (Hull Structure)
- ความรู้เกี่ยวกับใช้กว้านสมอเรือในการหย่อนและเก็บสมอเรือ
- ความรู้เกี่ยวกับการเก็บเชือกเรือ
- ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้เชือก ลวด รอกในการเข้าอู่เรือ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือรับรองการทำงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- หลักฐานวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- สอบปฏิบัติ
- แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ควบคุม บังคับและขับเรือประมงโดยใช้เครื่องยนต์ในทะเลบริเวณใกล้ชายฝั่งและนอกชายฝั่ง บังคับ ขับเรือประมง เข้า - ออก เทียบท่าเรือ ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน

(ก) คำแนะนำ

หลักการเดินเรือในในทะเลและบริเวณใกล้ชายฝั่ง ให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ปี พ.ศ. 2456

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

สภาวการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น หมอกลงจัด ฝนตกหนัก คลื่นลมแรง หรือ พายุ เป็นต้น ที่ทำให้เรือตกอยู่ในสภาวการณ์ที่ยากลำบากเพราะภัยธรรมชาติ

การบำรุงรักษาเรือ หมายถึง การดูแลรักษาให้เรือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา เช่น การขัดเรือ การทาสีเรือ การซ่อมแซมเรือ การอัดจารบีรอก ลวด ให้คงสภาพการทำงานยาวนาน

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสาธิตการปฏิบัติงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH605

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ขนย้ายสัตว์น้ำที่หามาได้

3. ทบทวนครั้งที่ 1 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ชำนาญงาน) นักเดินเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ

6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง ทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก

6223 ไต้ก๋งเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต๋เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ จะมีทักษะในการขนย้ายสัตว์น้ำ ตรวจสอบสภาพสัตว์น้ำก่อนและหลังการขนย้ายภายในเรือ และย้ายออกจากเรือ สามารถใช้อุปกรณ์ช่วยขนย้ายสัตว์น้ำภายในเรือ และขนย้ายสัตว์น้ำขณะอยู่บนท่าเรือ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อุตสาหกรรมการเดินเรือประมงพาณิชย์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- กฎกระทรวง การขอจดทะเบียนและการรับจดทะเบียนเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ พ.ศ. 2559 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ที่ออกโดยกรมประมง ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH60501 ขนย้ายสัตว์น้ำภายในเรือ	1.1 ตรวจสอบสภาพสัตว์น้ำก่อนและหลังการขนย้ายภายในเรือ 1.2 ใช้กว้าน หรืออุปกรณ์ช่วยขนย้ายสัตว์น้ำ ภายในเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
FH60502 ขนย้ายสัตว์น้ำออกจากเรือ	2.1 ตรวจสอบสภาพสัตว์น้ำก่อนและหลังการขนย้ายออกจากเรือ 2.2 ใช้กว้าน หรืออุปกรณ์ช่วยขนย้ายสัตว์น้ำ ออกจากเรือ 2.3 ใช้กว้าน หรืออุปกรณ์ช่วยขนย้ายสัตว์น้ำขณะอยู่บนท่าเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า
- มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 3 เดือน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะในการใช้เครื่องมือยกกว้าน
- ทักษะการคัดแยกสัตว์น้ำ

(ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้เรื่องน้ำหนักในการบรรทุก เช่น ระวางขับน้ำ กรอสตัน แนวน้ำบรรทุก
- ความรู้เรื่องการจัดวางสัตว์น้ำในพื้นที่จัดเก็บ
- ความรู้เรื่องระบบยกและขนย้าย
- ความรู้เรื่องการทรงตัวของเรือ
- มาตรฐานสุขลักษณะการดูแลรักษาสัตว์น้ำหลังการจับและการขนส่ง

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book) -
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- แบบบันทึกรายการผลจากการสังเกต

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน
- การสัมภาษณ์
- สาธิตการปฏิบัติงาน
- แฟ้มสะสมผลงาน
- การสอบข้อเขียน

15. ขอบเขต (Range Statement)

การบรรทุกและการขนย้ายสัตว์น้ำภายใต้หน่วยสมรรถนะนี้ มีขอบเขตครอบคลุมตั้งแต่การจับสัตว์น้ำ การขนย้ายสัตว์น้ำที่จับมาได้ขึ้นบนเรือ การขนย้าย/บรรทุกระหว่างอยู่บนเรือ การขนย้าย/บรรทุกออกจากเรือเพื่อขึ้นท่าเรือ รวมไปจนถึงการใช้แรงงาน/ลูกเรือประมง และการใช้เครื่องมือ/เครื่องจักรอุปกรณ์ในการขนย้าย/บรรทุกที่จำเป็น

(ก) คำแนะนำ
- ใช้ทักษะและความรู้ตามข้อ 13 (ก) และ (ข)

(ข) คำอธิบายรายละเอียด
- N/A

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสาธิตการปฏิบัติงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH801

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง

3. ทบทวนครั้งที่ 1 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 นักเดินเรือ/นักเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)

8350 ลูกเรือและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2144 นายช่างกลเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ จะต้องสามารถใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือเพื่อขอความช่วยเหลือทางทะเลได้ เช่น นกหวีด ไฟฉาย ธง เป็นต้น และต้องสามารถจัดเตรียมยาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ จำเป็นบนเรือเพื่อเตรียมพร้อมให้ความช่วยเหลือลูกเรือจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนเรือประมง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อุตสาหกรรมการเดินเรือประมง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน ปี พ.ศ. 2522
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการสอบความรู้ผู้ปฏิบัติการบนเรือ ฝ่ายเดินเรือ พ.ศ. 2557
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือ
- เพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. 2561

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH80101 ปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือ	2.1 ปฏิบัติตามมาตราการความปลอดภัยบน เรือ 2.2 การขอความช่วยเหลือทางทะเล เช่น นกหวีด ไฟฉาย ธง เป็นต้น	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH80102 ปฏิบัติการช่วยเหลือลูกเรือจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	2.1 ให้ความช่วยเหลือจากอุบัติเหตุต่าง ๆ 2.2 จัดเตรียมยาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นบนเรือประมง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ทักษะชาวเรือ
- ความปลอดภัยและความรับผิดชอบบนเรือ
- การป้องกันและการดับไฟ
- การดำรงชีพในทะเล
- การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะในใช้เสื้อชูชีพ
- ทักษะในการใช้ห่วงชูชีพ
- ทักษะการใช้อุปกรณ์ขอความช่วยเหลือทางทะเล
- ทักษะในการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคลบนเรือ
- ทักษะในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงประเภทต่าง ๆ บนเรือ
- ทักษะในการให้ความช่วยเหลือเก็บคนตกน้ำ
- ทักษะในการปฏิบัติการผายปอดเบื้องต้น
- ทักษะในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่สูญเสียความร้อนในร่างกาย
- ทักษะในการจัดให้มียา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นบนเรือ

(ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงาน
- ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคลบนเรือ
- ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงประเภทต่าง ๆ บนเรือ
- ความรู้ด้านการให้ความช่วยเหลือเก็บคนตกน้ำ
- ความรู้ด้านการปฏิบัติการผายปอดเบื้องต้น
- ความรู้ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ที่สูญเสียความร้อนในร่างกาย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- แบบบันทึกรายการผลจากการสังเกต

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน
- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน
- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน
- การสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

การปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินบนเรือประมงภายใต้หน่วยสมรรถนะนี้ เป็นกิจกรรมที่เรือทุกลำต้องมีการจัดทำแผนในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินบนเรือ หรือแผนฉุกเฉินประจำเรือ ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อกำหนดการเดินเรือสากล และแผนดังกล่าวจะกำหนดให้มีการฝึกประจำ

(ก) คำแนะนำ
- ทำความเข้าใจแผนฉุกเฉินบนเรือ

(ข) คำอธิบายรายละเอียด
- สภาวการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น หมอกลงจัด ฝนตกหนัก คลื่นลมแรง หรือพายุ เป็นต้น ที่ทำให้เรือตกอยู่ในสภาวการณ์ที่ยากลำบากเพราะภัยธรรมชาติ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสาธิตการปฏิบัติงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน